

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.12.2016
COM(2016) 826 final

2016/0414 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om bekämpning av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Den senaste tidens terroristattacker i och utanför Europeiska unionen har visat att EU behöver arbeta inom alla politikområden för att förebygga och bekämpa terrorism. Terroristorganisationer och organiserad brottslighet behöver finansiering – för att kriminella nätverk ska kunna upprätthållas och nya medlemmar rekryteras, och för att det ska vara möjligt att begå terroristdåden i sig. Genom att strypa finansieringskällorna, göra det svårare för terroristerna att undgå upptäckt när medlen används och använda relevant information från de finansiella transaktionerna bidrar man på ett avgörande sätt till kampen mot terrorism och organiserad brottslighet.

Frågan om finansiering av terrorism är inte ny. Europeiska unionen förfogar redan över verktyg för att bekämpa sådan finansiering, inbegripet befintlig straffrättslig lagstiftning, samarbete mellan brottbekämpande myndigheter och förfaranden för utbyte av relevant information samt lagstiftning, som ständigt förstärks, för att förebygga och bekämpa penningtvätt.

Finansieringen av terrorism har emellertid utvecklats med tiden, och EU är i behov av bestämda, snabba och omfattande åtgärder för att modernisera befintlig lagstiftning, säkerställa att lagstiftningen genomförs fullt ut av alla relevanta aktörer samt åtgärda konstaterade brister. EU är även i behov av ett mer omfattande samarbete mellan behöriga myndigheter, över gränser och med relevanta EU-organ i syfte att förbättra spridningen av information och spåra dem som finansierar terrorism.

Syftet med detta förslag till direktiv, som tillkännagavs i kommissionens åtgärdsplan för förstärkning av kampen mot finansiering av terrorism av den 2 februari 2016¹, är att motverka penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser. Genom förslaget till direktiv uppnås detta mål genom att internationella förpliktelser på detta område genomförs, inbegripet Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism av 2005, CETS nr 198 (nedan kallad *Warszawakonventionen*) samt genom de relevanta rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF).

Befintliga instrument på EU-nivå (och i synnerhet beslut 2001/500/RIF²) har begränsad omfattning och säkerställer inte en heltäckande kriminalisering av penningtvätt. Penningtvätt är ett brott i samtliga medlemsstater, men det finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas definitioner av vad som utgör penningtvätt, vad som anses vara förbrott – dvs den bakomliggande brottsliga verksamhet som gett upphov till den egendom som tvättats – samt nivån på påföljderna. Gällande lagstiftningsram är varken heltäckande eller tillräckligt konsekvent för att vara fullt effektiv. Skillnaderna mellan de rättsliga ramarna kan utnyttjas av brottslingar och terrorister, som kan välja att genomföra sina finansiella transaktioner där de uppfattar att åtgärderna mot penningtvätt är svagast.

Än viktigare är att skillnaderna vad gäller definitioner, omfattning och påföljder avseende penningtvätt på operativ nivå inverkar på det gränsöverskridande polissamarbetet och rättsliga samarbetet mellan nationella myndigheter och på informationsutbytet. Skillnader i räckvidd

¹ COM(2016) 50 final, den 2 februari 2016.

² Rådets rambeslut 2001/500/RIF av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

vad gäller definitionen av förbrott gör det svårt för finansunderrättelseenheter (FIU) och brottsbekämpande myndigheter i en medlemsstat att samordna sitt arbete med andra EU-jurisdiktioner i syfte att motverka gränsöverskridande penningtvätt (t.ex. penningtvätt med anknytning till skattebrott). Under det samråd som genomförts inför detta förslag har yrkesverksamma, däribland byråer såsom Europol och Eurojust, uppgett att skillnader i kriminaliseringen av detta brott i medlemsstaternas lagstiftning medför hinder för effektivt polissamarbete och gränsöverskridande utredningar.

Brottslingars och kriminella organisationers verksamheter är utformade för att generera vinst. Kortfattat innebär penningtvätt att intäkter från ett stort antal olika gränsöverskridande olagliga verksamheter – såsom olaglig narkotikahandel, människohandel, olaglig vapenhandel och korruption – används för att förvärva, omvandla eller överlåta egendom, samtidigt som deras rätta ursprung döljs, för att inkomsterna från brotten ska kunna användas i den lagliga ekonomin. Penningtvätt gör det möjligt för kriminella organisationer att dra ekonomisk nytta av sin olagliga verksamhet och att upprätthålla densamma. Förstärkta straffrättsliga insatser mot penningtvätt bidrar till att motverka de finansiella incitament som utgör en drivkraft för brottslighet.

Enligt Förenta nationernas uppskattningar uppgick den sammanlagda vinningen av brott i hela världen under 2009 till omkring 2,1 biljoner US-dollar, eller 3,6 % av det årets globala BNP³. Omfattningen av den vinning av brottslig verksamhet på de huvudsakliga illegala marknaderna inom Europeiska unionen som det finns belägg för har uppskattats till 110 miljarder euro⁴. Det penningbelopp som idag återvinns inom EU utgör endast en mindre andel av den uppskattade vinningen av brott⁵.

Individer och grupper som är inblandade i terroristdåd använder sig av kriminella nätverk eller ägnar sig själva åt brottslighet i syfte att finansiera sina verksamheter, varefter de använder penningtvättupplägg för att omvandla, dölja den olagliga karaktären hos eller förvärva medel som används för att finansiera deras verksamheter. Detta gör att den organiserade brottslighetens attraktionskraft ökar i hög grad. Många av de terroristceller som är verksamma i Europa driver in medel genom brott såsom olaglig narkotikahandel, olaglig handel med kulturföremål och bedrägliga låneansökningar. Större terroristorganisationer använder sig även av brottslig verksamhet i olika former för att finansiera terroristverksamhet. Terrorister kan även genom att köpa falska handlingar och skjutvapen från kriminella organisationer dra nytta av dessa grupper för att uppfylla sina logistiska behov, och de kriminella organisationerna kan i sin tur tvätta intäkterna från dessa verksamheter. En starkare rättslig ram på EU-nivå skulle därför bidra till att motverka finansiering av terrorism på ett mer effektivt sätt och minska hotet från terroristorganisationer genom att göra det svårare för dem att finansiera sina verksamheter.

Införandet av minimiregler för fastställandet av penningtvätt som brott, tillämpningen av detta fastställande på terroristbrott och annan grov brottslighet samt tillnärmningen av de relevanta påföljderna kommer att stärka EU:s befintliga straffrättsliga regelverk mot penningtvätt i Europa. Förslaget till direktiv kommer att förbättra befintligt gränsöverskridande samarbete och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter samt bidra till att förhindra att brottslingar drar fördel av skillnader i lagstiftning på nationell nivå. Dessa åtgärder kommer

³ FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå, *Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organised crime*, oktober 2011.

⁴ *From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe, Final report of Project OCP – Organised Crime Portfolio*, mars 2015.

⁵ Rapporten *Does crime still pay? Criminal asset recovery in the EU. Survey of statistical information 2010-2014*, Europol, juli 2016.

att möjliggöra en förstärkning av den rättsliga ramen för bekämpning av penningtvätt i EU, förbättra efterlevnadsåtgärderna och i större utsträckning avskräcka från terroristverksamhet och brottslig verksamhet. De kommer att leda till en mer effektiv bekämpning av organiserad brottslighet och finansiering av terrorism och på detta vis förbättra den inre säkerheten i EU och EU-medborgarnas säkerhet.

- **Behovet av att genomföra relevanta internationella normer och skyldigheter och hantera penningtvätt på ett effektivt sätt**

Syftet med förslaget är att genomföra de internationella krav som följer av Warszawakonventionen samt rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder avseende kriminaliseringen av penningtvätt.

I rekommendation nr 3 från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF⁶) uppmanas länderna att kriminalisera penningtvätt på grundval av 1988 års FN-konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (Wienkonventionen) och 2001 års FN-konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (Palermokonventionen). I rekommendationen anmodas länderna att kriminalisera tvätt av vinning av alla grova brott med sikte på att inkludera en så vid krets av förbrott som möjligt (rekommendationen tillhandahåller en förteckning över förbrottskategorier såsom terrorism, inbegripet finansiering av terrorism, människohandel och smuggling av flyktingar, olaga vapenhandel, miljöbrott, bedrägeri, korruption och skattebrott) samtidigt som länderna ges utrymme att själva avgöra hur de ska uppnå detta. Enligt rekommendationen är det möjligt för länder att inte tillämpa brottet penningtvätt på den person som begått förbrottet samtidigt som länderna måste säkerställa verkningsfulla, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder för fysiska personer samt straffrättsligt (eller civilrättsligt eller förvaltningsrättsligt) ansvar och straffrättsliga påföljder för juridiska personer. Rekommendationen uppmanar också till kriminalisering av biverksamheter såsom delaktighet i brott, medverkan eller sammansvärjning i avsikt att begå brott, försök att begå eller medhjälp eller bistånd till brott samt främjande av eller råd för förövandet av brott, om inte detta strider mot grundläggande principer i nationell lagstiftning.

Warszawakonventionen är den mest omfattande internationella konventionen om penningtvätt (och inbegriper bestämmelser om kriminaliseringen av penningtvätt, men även bestämmelser om spärrande och förverkande av tillgångar och om internationellt samarbete). Warszawakonventionen kräver av parterna att de antar lagstiftningsåtgärder för att underlätta förebyggande, utredning och åtal med avseende på penningtvätt samt ett effektivt spärrande och förverkande av vinning av och hjälpmedel till brott. Denna konvention går i flera avseenden utöver kraven i FATF-rekommendationen, i och med att den gör det irrelevant huruvida förbrottet omfattas av straffrätten i det land där penningtvätten äger rum, vilket gör det möjligt för länderna att tillämpa en lägre grad av uppsåt och kräver att länderna säkerställer att en tidigare eller samtidig dom för förbrottet och ett exakt fastställande av förbrottet inte är en förutsättning för en fällande dom för penningtvätt.

Warszawakonventionen undertecknades av 26 EU-medlemsstater, varav endast 17 hittills har ratificerat den. EU har undertecknat men ännu inte ratificerat konventionen. Föreliggande

⁶ FATF är den viktigaste internationella normgivaren för bekämpning av penningtvätt och terrorismfinansiering (AML/CFT). Europeiska kommissionen och 15 medlemsstater är medlemmar i FATF, medan de återstående 13 medlemsstaterna är medlemmar i Moneyval, det FATF-liknande regionala organ som utför självutvärderingar och ömsesidiga utvärderingar av befintliga AML/CFT-åtgärder i Europarådets medlemsstater.

förslag till direktiv skulle innebära ett viktigt steg i riktning mot en ratificering av Warszawakonventionen från EU:s sida.

Syftet med detta förslag är att genomföra ovannämnda internationella krav. På vissa områden går det utöver dessa krav, i och med att det fastställer en miniminivå för den högsta påföljden och kriminaliserar självtvätt, dvs. fall där den person som tvättar egendom som härrör från brottslig verksamhet även har begått det bakomliggande förbrottet, även om självtvätt begränsas till omvandling eller överlåtelse samt döljande eller maskering. Utöver de allmänna brottskategorierna i förteckningen över förbrott som fastställts av FATF och i Warszawakonventionen inbegriper förteckningen i detta förslag it-brottslighet och sådan brottslighet där det finns lagstiftning på EU-nivå som fastställer förbrotten genom hänvisning till relevant EU-lagstiftning.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Förslaget är integrerat i den globala kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism i och med att det genomför både rekommendation nr 3 från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF), det mellanstatliga organ som fastställer och främjar genomförandet av internationella standarder på detta område, och relevanta internationella konventioner. Det utgör även en del av de bredare insatserna på EU-nivå för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i och med att det förstärker de repressiva åtgärderna mot kriminella organisationer och terroristfinansiärer.

I den europeiska säkerhetsagendan, som antogs i april 2015⁷, efterlyses ytterligare åtgärder på området finansiering av terrorism och penningtvätt. Den europeiska säkerhetsagendan uppmanade till en förstärkning av de brottsbekämpande myndigheternas kapacitet att ta itu med finansieringen av organiserad brottslighet, varvid det betonades att det främsta målet för den organiserade brottsligheten är vinst⁸. Vidare underströks att i internationella kriminella nätverk använder lagliga affärsstrukturer för att dölja ursprunget till deras vinster och åtgärder behövs därför för att hantera den organiserade brottslighetens infiltration av den lagliga ekonomin. Syftet med den europeiska säkerhetsagendan var även att ta itu med sambandet mellan terrorism och organiserad brottslighet, och i agendan betonades att den organiserade brottsligheten bidrar till terrorism via kanaler såsom tillhandahållande av vapen, finansiering genom narkotikasmuggling och infiltration av finansiella marknader.

Den 2 februari 2016 presenterade kommissionen en åtgärdsplan för att ytterligare stärka kampen mot finansiering av terrorism. En av nyckelåtgärderna inom ramen för denna åtgärdsplan bestod i övervägandet av ett förslag till direktiv om införande av minimikrav för brottsbeskrivningen av penningtvätt (så att den är tillämplig på terroristbrott och andra grova brott) och om tillnärmning av påföljderna. Det motiv som angavs för detta var att terrorister ofta tillgriper vinning av brott för att finansiera sina verksamheter och i denna process använder sig av penningtvätt. Kriminalisering av penningtvätt skulle därför bidra till att bekämpning av finansiering av terrorism.

I Europaparlamentets resolution av den 25 oktober 2016 om bekämpning av korruption och uppföljning av resolutionen från det särskilda utskottet för frågor om organiserad brottslighet, korruption och penningtvätt (CRIM) (2015/2110(INI))⁸ påpekades även att deltagande i kriminell verksamhet kan ha en koppling till terroristbrott och man efterlyste en förstärkning

⁷ COM (2015) 185 final av den 28 april 2015.

⁸ Europaparlamentets resolution av den 23 oktober 2013 om organiserad brottslighet, korruption och penningtvätt: rekommendationer med avseende på de åtgärder och initiativ som ska vidtas (2013/2107(INI)).

av EU:s lagstiftning om bekämpande av organiserad brottslighet och penningtvätt för att nå framgång i kampen mot terrorism.

Detta förslag kommer också att stärka de befintliga åtgärderna för upptäckt, störande och förhindrande av missbruk av det finansiella systemet, i synnerhet det fjärde direktivet om bekämpning av penningtvätt⁹, som fastställer regler avsedda att förhindra missbruk av det finansiella systemet i penningtvättssyfte eller i syfte att finansiera terrorism, samt förordningen om överföring av medel¹⁰. Datumet för införlivande av fjärde penningtvätdirektivet och ikraftträdande av förordning (EU) 2015/847 är planerat till den 1 januari 2017. Ett antal ändringar av fjärde penningtvätsdirektivet lades fram den 5 juli 2016¹¹ i syfte att förstärka den förebyggande ramen mot penningtvätt, i synnerhet genom hantering av framväxande risker och en ökning av de behöriga myndigheternas kapacitet att få tillträde till och utbyta information.

Dessa rättsakter bidrar till att förebygga penningtvätt och underlätta fall om penningtvätt. De tar dock inte itu med den fråga som behandlas genom föreliggande initiativ, nämligen avsaknaden av ett enhetligt fastställande av brottet penningtvätt och skillnaderna mellan unionens medlemsstater vad gäller typen av och nivån på påföljder för detta brott. När medlagstiftarna har antagit det föreslagna direktivet kommer kommissionen att undersöka om det är nödvändigt att revidera fjärde penningtvätdirektivet i syfte att anpassa definitionen av brottslig verksamhet till definitionen i det här direktivet.

Vidare stärker och kompletterar föreliggande förslag det straffrättsliga ramverket för brott avseende terroristgrupper, och i synnerhet förslaget till ett direktiv om bekämpande av terrorism¹², som innehåller en heltäckande definition av brottet finansiering av terrorism som omfattar inte endast terroristbrott utan även terroristrelaterade brott såsom rekrytering, utbildning och propaganda.

Genom detta förslag förstärks även kampen mot organiserad brottslighet genom att det kompletterar direktiv 2014/42/EU¹³, vars syfte är att skapa en gemensam uppsättning av minimiregler för upptäckt, spårning och förverkande av vinning av brott i hela EU, och rådets rambeslut 2008/841/RIF¹⁴, som kriminaliserar deltagande i en organiserad kriminell grupp samt beskyddarverksamhet.

Dessutom innebär föreliggande förslag en komplettering av olika delar av den EU-lagstiftning som kräver att medlemsstaterna kriminaliserar vissa former av penningtvätt. Det kommer delvis att ersätta rådets rambeslut 2001/500/RIF¹⁵ med avseende på de medlemsstater som är bundna av detta förslag. Syftet med det rambeslutet var en tillnärmning av nationella bestämmelser om förverkande och vissa former av penningtvätt som medlemsstaterna skulle anta i enlighet med Europarådets konvention från 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott.

⁹ Direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (EUT L 141, 5.6.2015).

¹⁰ Förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 (EUT L 141, 5.6.2015).

¹¹ COM (2016) 450 final av den 5 juli 2016.

¹² COM (2015) 625 final av den 2 december 2015.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (EUT L 127, 29.4.2014, s. 39).

¹⁴ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

¹⁵ Rådets rambeslut 2001/500/RIF av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Det föreslagna direktivet är förenligt med de politiska mål som eftersträvas av unionen, särskilt inom följande områden:

- Kampen mot brott som skadar unionens ekonomiska intressen. Andra protokollet, som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen kräver av medlemsstaterna att de kriminaliserar tvätt av vinning av brott som skadar unionens ekonomiska intressen, bland annat bedrägeri och korruption, i enlighet med konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och dess protokoll. I juli 2012¹⁶ föreslog kommissionen ett direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, vilket skulle ersätta konventionen och dess protokoll för de deltagande medlemsstaterna. Detta direktiv skulle introducera nya brott som skadar unionens ekonomiska intressen och förutser att tvätt av vinning av sådana brott bör kriminaliseras. Detta förslag påverkar inte dessa straffrättsliga regler mot penningtvätt.
- Kampen mot olaglig narkotikahandel, narkotikamissbruk och tillgängligheten till olaglig narkotika, såsom den fastställs i EU:s narkotikastrategi (2013–2020)¹⁷.
- Bekämpning av brottslig verksamhet såsom olaglig handel med vilda djur och växter. I kommissionens meddelande *EU:s handlingsplan mot olaglig handel med vilda djur och växter* från 2016¹⁸ uppmanar kommissionen medlemsstaterna att se över sin nationella lagstiftning om penningtvätt för att säkerställa att brott med anknytning till olaglig handel med vilda djur och växter kan betraktas som förbrott.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Den rättsliga grunden till detta förslag utgörs av artikel 83.1 i EUF-fördraget, i vilken penningtvätt identifieras som ett av flera områden av brottslighet med ett särskilt gränsöverskridande inslag. Detta gör det möjligt för Europaparlamentet och rådet att fastställa nödvändiga minimiregler om fastställande av penningtvätt genom direktiv som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

- **Variabel geometri**

Rambeslut 2001/500/RIF om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott, som för närvarande är i kraft, är tillämpligt på alla medlemsstater.

I enlighet med protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördragen, får Förenade kungariket och Irland besluta att delta i antagandet av detta förslag. De har också denna möjlighet efter det att förslaget antagits.

¹⁶ COM (2012) 363 final av den 11 juni 2012.

¹⁷ EU:s narkotikastrategi (2013–2020) (EUT C 402, 29.12.2012).

¹⁸ COM (2016) 87 final av den 26 februari 2016.

Enligt protokoll nr 22 om Danmarks ställning deltar Danmark inte i rådets beslut om åtgärder enligt avdelning V i EUF-fördraget (med undantag för åtgärder för att bestämma de tredjeländer vars medborgare är skyldiga att ha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser eller åtgärder som avser en enhetlig utformning av viseringar). Enligt gällande bestämmelser deltar Danmark därför inte i antagandet av detta direktiv och kommer därför inte att vara bundet av det.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Kriminella och finansiärer av terrorism kan med lätthet flytta sina medel över gränser i syfte att maskera deras olagliga ursprung. Kriminella organisationer och terroristnätverk är verksamma i olika medlemsstater. Olagliga vinster tvättas i stor omfattning i den lagliga ekonomin i Europa. Bevis på investeringar som görs inom ramen för organiserad brottslighet påträffas i nästan alla EU-medlemsstater¹⁹.

Organiserade brottsliga sammanslutningar gömmer och återinvesterar i allt högre utsträckning tillgångar i andra medlemsstater än den där brottet som gav upphov till egendomen begicks²⁰. Detta gör det mycket mer komplicerat för de behöriga myndigheterna att bekämpa gränsöverskridande grov och organiserad brottslighet i EU som helhet och inverkar på den inre marknadens funktion genom att snedvrida konkurrensen med lagliga företag och undergräva förtroendet för det finansiella systemet.

Penningtvättens gränsöverskridande inslag är något som de offentliga myndigheterna och yrkesverksamma som hanterar penningtvättsfall möter i sitt dagliga arbete: EU-medlemsstaternas finansunderrättelseenheter (FIU), som ansvarar för analyser av transaktioner med misstänkta kopplingar till penningtvätt eller finansiering av terrorism och spridning av resultaten av denna analys till behöriga myndigheter, samarbetar regelbundet i syfte att utföra sina uppgifter. En indikation på detta är antalet framställningar om information och samarbete som översänds via FIU.Net, informationsutbytesverktyget för EU:s finansunderrättelseenheter – 2014 uppgick antalet informationsutbyten till 12 076, ett antal som under 2015 ökade till 17 149²¹. Andelen rapporter om misstänkta transaktioner som involverar andra EU-medlemsstater varierar stort beroende på medlemsstat. De flesta medlemsstater förfogar inte över exakta uppgifter, men ett stort antal medlemsstater har uppskattat andelen rapporter om misstänkta transaktioner med ett gränsöverskridande inslag till mellan 30 % och 50 % av de rapporter om misstänkta transaktioner som lämnats till behöriga myndigheter²².

Brottsutredningar om penningtvätt som omfattar flera EU-medlemsstater är frekvent förekommande. Uppskattningar i en medlemsstat tyder på att mellan 10 % och 15 % av alla fall har ett gränsöverskridande inslag. I två medlemsstater är samma uppskattning 20 %, medan den i ytterligare ett par medlemsstater uppgår till 70 %. Fem medlemsstater uppskattar att andelen penningtvättsutredningar med ett gränsöverskridande inslag uppgår till mellan 38 % och 50 %. En medlemsstat angav att omkring 50 % av förbrotten begicks utomlands²³.

¹⁹ From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe, Final report of Project OCP – Organised Crime Portfolio, mars 2015.

²⁰ Se föregående fotnot.

²¹ Källa: Europol.

²² Svar från medlemsstater inom ramen för samrådsförfarandet.

²³ Se föregående fotnot.

Penningtvättens gränsöverskridande inslag och behovet av att hantera detta fenomen genom rättsligt samarbete medlemsstater emellan bekräftas genom antalet fall som registrerats av medlemsstaterna och av sambandsåklagare vid Eurojust. Eurojust registrerade 724 fall av penningtvätt mellan 2012 och juli 2015, en uppgång från 193 fall av penningtvätt under 2013 till 286 under 2015. Mellan den 1 januari och 30 september 2016 registrerade Eurojust 212 fall. Av de 160 samordningsmöten som anordnades av Eurojust mellan januari och april 2015 avsåg en åttondel (12,5 %) penningtvätt, en fördubbling jämfört med 2014. Penningtvätt står för ett kontinuerligt ökande område inom Eurojusts operativa arbete.

Om inga åtgärder vidtas på EU-nivå kommer penningtvättsproblemets omfattning sannolikt att öka betydligt under de kommande åren. Rättsliga och brottsbekämpande myndigheter skulle i detta fall fortsätta att ställas inför svårigheter i hanteringen av de mer komplexa fallen av penningtvätt, vilket skulle ge gärningsmän möjlighet att ägna sig åt ”forumshopping” i syfte att hitta EU-jurisdiktioner vars lagstiftning mot penningtvätt inte omfattar vissa brottsliga verksamheter, eller endast omfattar dem på ett mindre effektivt och heltäckande sätt. Fortsatt penningtvätt skulle i slutändan leda till en större samhällskostnad till följd av fortsatt brottslig verksamhet och förlorade skatteintäkter och skulle även kunna underlätta den fortsatta finansieringen av terroristgrupper.

- **Proportionalitetsprincipen**

I enlighet med proportionalitetsprincipen, som fastställs i artikel 5.4 i EU-fördraget, är det förslagna nya direktivet begränsat till vad som är nödvändigt och proportionellt med avseende på genomförandet av internationella skyldigheter och standarder, i synnerhet vad gäller kriminaliseringen av penningtvätt, i linje med FATF-rekommendationerna och Warszawakonventionen. Den senare går utöver FATF-rekommendationen, i och med att den gör det irrelevant huruvida förbrottet omfattas av straffrätten i det land där penningtvätten äger rum och kräver att länderna säkerställer att en tidigare eller samtidig dom för förbrottet och ett exakt fastställande av förbrottet inte utgör någon förutsättning för en fällande dom för penningtvätt.

Genom förslaget vidareutvecklas i nödvändiga fall dessa skyldigheter i syfte att förbättra det gränsöverskridande samarbetet och informationsutbytet och hindra brottslingar från att dra nytta av skillnader i lagstiftning på nationell nivå (bland annat genom att själv tvätt kriminaliseras – om än begränsat till omvandling eller överlåtelse samt döljande eller maskering – och att minimitrösklar för den högsta påföljden införs). Den förteckning över förbrott som fastställs genom detta förslag grundar sig även på förbrottskategorierna i FATF-rekommendationerna och bilagan till Warszawakonventionen, med två undantag, då förslaget även inbegriper it-brottslighet och förskingring som förbrott.

I förslaget fastställs räckvidden för brott rörande penningtvätt i syfte att täcka alla relevanta handlingar, samtidigt som det begränsas till vad som är nödvändigt och proportionerligt.

- **Val av instrument**

Enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget kan minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom områden med särskilt grov brottslighet med ett gränsöverskridande inslag, inbegripet penningtvätt, endast fastställas genom ett direktiv antaget av Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Inga efterhandsutvärderingar har genomförts av befintliga bestämmelser avseende kriminaliseringen av penningtvätt (dvs. artiklarna 1 b och 2 i rambeslut 2001/500/RIF).

- **Samråd med berörda parter**

Kommissionen har beaktat resultatet av en undersökning utförd av en extern konsult 2013 som bland annat omfattade en bedömning av medlemsstaternas efterlevnad av FATF-rekommendationerna, inbegripet rekommendationen om kriminalisering av penningtvätt. En majoritet av dem som besvarade det internetbaserade frågeformuläret 2013 trodde att en EU-övergripande definition av penningtvätt skulle vara effektiv vid bekämpningen av penningtvättens gränsöverskridande aspekter. Undersökningen visade också att det finns allmänt stöd för harmonisering när det gäller kretsen av förbrott och gav vid handen att skillnaderna i detta avseende ger brottslingar möjligheter till penningtvätt inom de jurisdiktioner där åtgärderna mot penningtvätt uppfattas som svagast. Detta skapar praktiska problem för behöriga myndigheter på en gränsöverskridande nivå. Det framgick också av undersökningen att det fanns ett allmänt stöd för att harmonisera kriminaliseringen av självtvätt genom en EU-åtgärd.

I oktober 2016 samrådde kommissionen med medlemsstaterna angående deras gällande bestämmelser på nationell nivå i fråga om kriminaliseringen av penningtvätt genom att begära uppdaterad information med utgångspunkt i en landsöversikt för varje medlemsstat. Resultatet av detta samråd behandlades under ett möte med medlemsstaterna i november 2016 då man diskuterade olika strategier för aspekter såsom förbrotten, kravet på tidigare dom eller fastställande av förbrott, kriminaliseringen av självtvätt och påföljdsnivån.

I november 2016 samrådde kommissionen också med företrädare för juridiska sammanslutningar i syfte att höra deras synpunkter på den skiss till förslag till direktiv som kommissionen lagt fram i sin färdplan. Generellt betonades behovet av en harmonisering av penningtvättsbrott och påföljder för att det ska bli möjligt att bekämpa penningtvätt i hela EU på ett övergripande och effektivt sätt. Intressenterna angav att det ofta förekom fall där olikartade definitioner lade hinder i vägen för ett effektivt gränsöverskridande samarbete vid lagföringen av penningtvätt. Om väsentliga skillnader i de olika definitionerna av penningtvätt och brott undanröjdes skulle det bli möjligt att få ett bättre gränsöverskridande informationsutbyte och bättre samarbete mellan de brottsbekämpande myndigheterna. En samordning av nivån på påföljderna för penningtvätt skulle dessutom leda till effektivare brottsbekämpning och större avskräckande effekt i hela EU.

Kommissionen har också samrått med EU-organ med ansvar för att stödja polissamarbete och rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna.

Andra data, såsom Eurostats uppdaterade rapport om penningtvätt och resultatet av Ecolef-projektet²⁴, togs också i beaktande. Kommissionen har också förlitat sig på andra relevanta rapporter från dessa organisationer, såsom den aktuella rapport om typologier i fråga om tvätt av vinning av brott som Moneyval gav ut 2015²⁵.

²⁴ Unger, B. (m.fl.), Slutrapport om Ecolef-projektet: *The Economic and Legal effectiveness of Anti-Money Laundering and Combating Terrorist Financing Policy*, februari 2013.

²⁵ Rapport om typologier i fråga om tvätt av vinning av brott, Moneyval, april 2015.

- **Konsekvensbedömning**

Eftersom förslaget till direktiv främst införlivar internationella förpliktelser och standarder läggs förslaget undantagsvis fram utan konsekvensbedömning.

Detta förslag bygger emellertid på uppgifter som samlats in genom externa studier och bedömningar vilka beskrivits i det tidigare avsnittet samt på samråden med olika intressenter.

Följande strategier övervägdes med utgångspunkt i tillgängliga uppgifter:

1. Andra åtgärder än lagstiftningsåtgärder på EU-nivå eller nationell nivå, inbegripet riktlinjer, utbyte av bästa praxis, fortbildning och framtagande av jämförelsetabeller för förbrott.
2. En begränsning av förslaget till FATF-rekommendationer med en anpassning av EU-definitionen av penningtvätt i överensstämmelse med internationella standarder samtidigt som medlemsstaterna ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning på andra områden.
- 3.1 Ett förslag som införlivar bestämmelserna i Warszawakonventionen, med en sänkning av beviskraven för penningtvättens underliggande förbrott.
- 3.2 Ett förslag som införlivar bestämmelserna i Warszawakonventionen men som går längre än de internationella förpliktelserna i vissa avseenden, för att inbegripa en definition av förbrott, kriminalisera självtvätt och införa minimi- och/eller maximitrösklar för påföljder.
4. Ett förslag med definitioner av penningtvättens olika villkor och inslag (inbegripet definitioner av omvandling/överlåtelse av egendom, döljande, förvärv, innehav eller användning av vinning av brott), med anläggande av en strategi som inbegriper alla brott och som innebär att penningtvätt genom oaksamhet kriminaliseras.

På grundval av de uppgifter som samlats in och tidigare bedömningar som beskrivits ovan har kommissionen valt en strategi som medför ett minimum av harmonisering i enlighet med bestämmelserna i Warszawakonventionen, och som går längre än internationella förpliktelser endast på de områden där åtgärder ger påvisbara fördelar i form av gränsöverskridande samarbete, samtidigt som nationella traditioner och nationell rättspraxis respekteras och överensstämmelse med EU:s lagstiftning säkerställs, nämligen genom att se till att alla de brott som definieras i EU:s lagstiftningsakter uppfyller kraven för att vara förbrott för penningtvätt.

- **Lagstiftnings ändamålsenlighet och förenkling**

Syftet med förslaget är att införa internationella förpliktelser och standarder i EU:s rättsordning och uppdatera den rättsliga ramen för att på lämpligt sätt bemöta den gränsöverskridande företeelse som penningtvätt utgör. Detta kommer att hjälpa medlemsstaterna att införliva och genomföra de relevanta bestämmelserna.

- **Grundläggande rättigheter**

Införandet, genomförandet och tillämpningen av kriminaliseringen måste ske med full respekt för de grundläggande rättigheterna. Varje begränsning i utövandet av grundläggande

rättigheter och friheter är underkastad villkoren i artikel 52.1 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, nämligen att den ska omfattas av principen om proportionalitet i förhållande till det legitima syftet att verkligen uppnå mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter, samt att den ska vara föreskriven i lag och vara förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter.

En rad grundläggande rättigheter och friheter som fastställs i stadgan om de grundläggande rättigheterna måste beaktas i detta sammanhang. Rättigheter som är särskilt relevanta i förhållande till de föreslagna åtgärderna omfattar, men är inte begränsade till, de rättigheter som ingår i avdelning I i stadgan om frihet och säkerhet (artikel 6 i stadgan), rätten till egendom (artikel 17 i stadgan), rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol (artikel 47 i stadgan), presumtion för oskuld och rätten till försvar (artikel 48 i stadgan), principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff (artikel 49 i stadgan) och rätten att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott (*ne bis in idem*, artikel 50 i stadgan).

Alla åtgärder som antas av unionen och dess medlemsstater när det gäller kriminalisering av penningtvätt i enlighet med detta direktiv, och fastställandet av straffrättsliga och icke-straffrättsliga påföljder och sanktioner, måste omfattas av principen om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff, oskuldspresumtionen och rätten till försvar, och bör utesluta varje form av godtycklighet.

Respekten för de grundläggande rättigheterna i allmänhet och proportionalitetsprincipen respekteras genom att brottsrubriceringarnas räckvidd begränsas till vad som är helt nödvändigt för att möjliggöra en effektiv lagföring av handlingar som utgör ett särskilt hot mot EU:s inre säkerhet.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Detta förslag har inga omedelbara budgetkonsekvenser för unionen.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Genomförandet av direktivet kommer att övervakas av kommissionen på grundval av de uppgifter som medlemsstaterna lämnat om de åtgärder som vidtagits för att sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Kommissionen ska två år efter tidsfristen för genomförande av direktivet överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med en bedömning av i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Inga förklarande dokument om införlivandet anses vara nödvändiga.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde– I denna bestämmelse anges syftet med och tillämpningsområdet för utkastet till direktiv, i synnerhet genom att minimibestämmelser fastställs avseende definitionen av brott och påföljder på området för penningtvätt.

Artikel 2: Definitioner. – I denna bestämmelse föreskrivs definitioner för *egendom* (se artikel 3 när det gäller penningtvätt) i linje med EU:s regelverk²⁶ och *juridiska personer* (se artikel 6 när det gäller skyldigheten att fastställa juridiska personers ansvar).

Samtidigt som medlemsstaterna tillåts behålla olika strategier när det gäller förbrott för penningtvätt (ett val mellan en strategi som inbegriper alla brott, förteckningar över förbrott, förteckningar över brott med minimipåföljd föreskrivs i denna bestämmelse definitioner av begreppet *brottslig verksamhet* som omfattar förbrott för penningtvätt. Den krets av brottslig verksamhet som ger upphov till egendom som varit föremål för penningtvätt, i enlighet med förteckningen i denna bestämmelse, överensstämmer med rekommendation nr 3 från FATF i vilken det krävs att man, oberoende av vilken strategi som valts för att beskriva förbrotten, inbegriper brott från en förteckning med angivna kategorier av brott. Förteckningen i denna bestämmelse överensstämmer också med artikel 9.4 i Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism från 2005 (CETS nr 198), i vilken det krävs att konventionsparterna behandlar kategorierna av förbrott i bilagan till den konventionen som penningtvätt. De kategorier som anges av FATF och kategorierna i bilagan till konventionen motsvarar med ett undantag den krets av brottslig verksamhet som förtecknas i artikel 2 i detta förslag: denna artikel inbegriper även it-brottslighet som ett förbrott, vilket förklaras nedan.

Dessa kategorier är dock endast förtecknade och inte definierade av FATF eller i 2005 års konvention, vilket ger ett stort utrymme för nationella skillnader när det gäller kretsen av förbrott. I vissa medlemsstater har detta lett till att omfattningen av de förbrott som inbegrips i den nationella lagstiftningen är ganska begränsad. Dessutom finns det ingen övergripande samsyn mellan medlemsstaterna om den underliggande brottsliga verksamhet som ger upphov till egendom som varit föremål för penningtvätt.

Av samrådet med Europol framgår att skillnader i synsätt i fråga om vilka brott som kan leda till penningtvätt gör det svårt att förhindra finansiella transaktioner i samband med penningtvätt och att lagföra gränsöverskridande penningtvätt för att fastställa huruvida penningtvätt har skett. I linje med detta hänvisade Eurojust som del av samrådet till de svårigheter som medlemsstaterna ställs inför i samband med utredning och lagföring av fall med gränsöverskridande penningtvätt på grund av att denna typ av brott är av ett underordnat slag. Andra intressenter har också angivit att skillnaderna när det gäller förbrotten skapar hinder i samarbetet mellan länderna. Eftersom medlemsstaterna, när de ombeds att samarbeta i utredningar eller lagföranden som gäller penningtvätt, ofta kräver att det underliggande förbrottet också skulle ha varit ett förbrott inom den egna jurisdiktionen om det hade begåtts i den medlemsstaten, är samarbete inte alltid möjligt och kriminella personer kan med framgång tvätta sin vinning av brott.

Varje gång det finns gällande lagstiftning i EU:s regelverk där något av förbrotten definieras infogas en hänvisning till den relevanta EU-rättsakten för att det ska vara säkerställt att alla brott som definieras i den EU-rättsakten uppfyller kraven för penningtvätt. Detta kommer att bidra till att minska befintliga skillnader och skapa ett mer omfattande gemensamt synsätt.

Det finns dessutom ett behov av att ta itu med det växande hotet med it-brottslighet och angrepp mot informationssystem, i synnerhet angrepp med koppling till organiserad

²⁶ Identisk med artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och rådets och kommissionens direktiv 2006/70/EG (EUT L 141, 5.6.2015, s. 85).

brottslighet. It-brottslighet är det enda brottsområde som nämns i artikel 83 i EUF-fördraget som inte finns med i de brottskategorier som anges av FATF och i Warszawakonventionen. Det är svårt att beräkna de ekonomiska effekterna av it-brottsligheten och omfattningen av vinningen av den, eftersom det saknas tillförlitliga uppgifter och forskning, men det framgår av rättsfall att vinning av it-brottslighet tvättas genom avancerade program där såväl traditionella som nya betalningsmetoder ingår²⁷. För att sätta stopp för de ekonomiska incitament som utgör en drivkraft vid många it-brott innebär denna bestämmelse att it-brottslighet, inbegripet alla de brott som anges i direktiv 2013/40/EU²⁸, uppfyller kraven som förbrott för penningtvätt.

Artikel 3: Penningtvätt. – I denna bestämmelse fastställs vilka brott som bör definieras som penningtvätt i medlemsstaterna.

Genom denna bestämmelse genomförs artikel 9.1 i Warszawakonventionen i och med att det fastställs vilka faktiska omständigheter som utgör penningtvätt, dvs. omsättning (i konventionen även kallat *omvandling*) eller överlåtelse av egendom som härrör från brottslig verksamhet i syfte att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung (punkt 1 a) och döljande eller maskering av egendomens rätta art eller ursprung, av dess belägenhet eller förfogandet över den eller dess förflyttning eller av äganderätten eller andra rättigheter till den (punkt 1 b).

Dessutom går denna bestämmelse utöver FATF-rekommendationen och Warszawakonventionen genom att göra kriminaliseringen av förvärv, innehav eller användning av egendom som härrör från brottslig verksamhet obligatorisk, vilket i Warszawakonventionen är en möjlighet som är avhängig av de konstitutionella principerna och rättsordningens grundbegrepp i varje land. Enbart innehav av vinning av brott anses inte utgöra penningtvätt i de flesta medlemsstaterna²⁹. Detta förslag tar hänsyn till de olika rättstraditionerna i medlemsstaterna genom att göra det möjligt att undanta självtvätt när det gäller den här typen av penningtvätt (se artikel 3.3 nedan).

I linje med Warszawakonventionen bör de tre typerna av penningtvätt (omvandling eller överlåtelse, döljande eller maskering, och förvärv, innehav eller användning) kriminaliseras när brottet begåtts uppsåtligen. Begreppet oaktsamhet införs inte alls. Artikel 9.3 i Warszawakonventionen ger parterna ett utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller kriminaliseringen av fall då gärningsmannen "a) misstänkte att egendomen var vinning eller b) borde ha insett att egendomen var vinning". Medlemsstaterna har olika syn på penningtvätt av oaktsamhet, vilket återspeglar skillnaderna i de nationella rättstraditionerna när det gäller den subjektiva faktor som krävs för att en handling ska utgöra ett brott, men skillnaderna anses inte vara något betydande problem för gränsöverskridande samarbete. Eftersom det i detta direktiv endast fastställs minimibestämmelser hindras inte medlemsstaterna från att kriminalisera penningtvätt av oaktsamhet.

I och med punkt 2 i denna bestämmelse är det dessutom irrelevant för straffbarheten för penningtvätt, så som brottet beskrivs ovan, huruvida det föreligger en föregående eller samtidig dom avseende det underliggande brottet eller huruvida det kan fastställas i detalj vem som har begått det brott som gav upphov till egendomen eller andra omständigheter

²⁷ Forskningsrapport från Moneyval, *Criminal money flows on the Internet: methods, trends and multi-stakeholder counteraction*, mars 2012.

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti 2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF (EUT L 218, 14.8.2013, s. 8).

²⁹ Unger, B. (m.fl.), Slutrapport om Ecolef-projektet: "The economic and legal effectiveness of Anti-Money Laundering and Combatting Terrorist Financing policy", februari 2013, s. 16.

kring brottet. Därigenom genomförs artikel 9.5 och 9.6 i Warszawakonventionen genom denna bestämmelse i och med att det säkerställs att penningtvätt kriminaliseras även i avsaknad av en föregående eller samtidig dom för förbrottet och ett fastställande av den exakta beskaftenheten av det brott som gett upphov till egendomen.

Eurojust och andra aktörer har angett att kravet på att fastställa förbrotten exakt är ett betydande hinder som kan göra den gränsöverskridande kampen mot penningtvätt särskilt svår. Enligt Europol måste de flesta brottsbekämpande myndigheter påvisa förbrottet. Att koppla misstänkta medel till ett specifikt förbrott är enligt de brottsbekämpande myndigheterna det mest betydande problemet vid utredning av penningtvätt: i ett fall som stöddes av Europol och som omfattade flera jurisdiktioner underlät landet där förbrottet begicks att besvara framställningar om ömsesidig rättslig hjälp. Alla länder som var inblandade i detta fall underströk att det största hindret var att koppla medel till ett specifikt förbrott.

Till och med i medlemsstater där en fällande dom avseende penningtvätt enkelt kan uppnås genom att bevisa att medlen i fråga inte kan härröra från en laglig källa krävs oftast en indikation på brott för att uppnå en fällande dom eller förverkande. Därför är strategin i denna bestämmelse förenlig med kravet i Warszawakonventionen och med nationell praxis.

Dessutom fastställer man i Warszawakonventionen att det inte bör vara ett problem att lagföra penningtvätt även om den brottsliga verksamhet som gav upphov till medlen skedde i ett annat land. Genom punkt 2 c i detta förslag fastställs att det är irrelevant huruvida den brottsliga verksamhet som gav upphov till egendomen skedde på en annan medlemsstats eller ett tredjelands territorium; samtidigt ges medlemsstaterna utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller valet att tillämpa kriteriet om dubbel straffbarhet, dvs. att förbrottet måste vara straffbart i det land där det begicks och skulle ha varit straffbart i den medlemsstat där penningtvätten lagförs, om brottet hade begåtts där.

Slutligen krävs i denna bestämmelse att medlemsstaterna kriminaliserar självtvätt. Eurojust anger att det faktum att självtvätt inte är kriminaliserat i alla jurisdiktioner kan orsaka svårigheter för vissa medlemsstater när det gäller att fastställa att en straffbar handling har begåtts och att utreda och spåra flödet av så kallade svarta pengar. I punkt 3 i denna artikel förtydligas att skyldigheten att kriminalisera självtvätt är begränsad till omvandling eller överlåtelse och döljande eller maskering och inte gäller enbart innehav eller användning. Denna strategi tar hänsyn till att åtal av en person för enbart personligt åtnjutande av vinningen av ett brott som personen själv har begått, och för vilket personen redan har dömts, i vissa medlemsstater anses bryta mot principen *ne bis in idem*, dvs. att en person inte kan dömas två gånger för samma brott³⁰. Å andra sidan, när penningtvätt inbegriper omvandling och överlåtelse liksom döljande och maskering via det finansiella systemet är det tydligt att dessa handlingar utgör ytterligare ett brott, som kan urskiljas från förbrottet och som dessutom orsakar ytterligare eller en annan typ av skada jämfört med den skada som redan har orsakats av förbrottet. Denna strategi är i linje med medlemsstaternas rättspraxis³¹.

Artikel 4: Anstiftan, medhjälp och försök. – Denna bestämmelse är tillämplig på ovannämnda brott och föreskriver att medlemsstaterna ska kriminalisera olika former av medhjälp och anstiftan till samt försök att begå många av de nämnda brotten.

³⁰ FATF:s och Moneyvals rapporter om ömsesidig utvärdering och resultaten av samrådsförfarandet med medlemsstaterna.

³¹ Idem.

Medhjälp till penningtvätt kan omfatta en rad olika verksamheter, från att underlätta eller ge råd för tillhandahållande av stöd vid begåendet av dessa brott.

Denna bestämmelse säkerställer en anpassning till definitionerna i de internationella standarder som avses ovan.

För att säkerställa en avskräckande effekt är det dessutom nödvändigt att kriminalisera anstiftan och göra det straffbart att förmå andra att begå de brott som nämns ovan.

Artikel 5: Påföljder för fysiska personer. – Denna bestämmelse är tillämplig på alla brott och i den krävs att medlemsstaterna belägger dem med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder.

I bestämmelsen fastställs dessutom miniminivån för den högsta påföljden. Redan i rambeslut 2001/500/RIF fastställs en minimitröskel för det högsta straffet på fyra år för vissa typer av penningtvätt. I detta förslag fastställs dessutom miniminivån för den högsta påföljden till fyra års fängelse, åtminstone för allvarliga brott. I definitionen av minimitröskeln tar man också hänsyn till befintliga regler i medlemsstaterna.

Att fastställa en miniminivå för den högsta påföljden på EU-nivå kommer att underlätta det internationella polissamarbetet och rättsliga samarbetet och förbättra en avskräckande effekt. I flera analyser har man pekat på den låga nivån på påföljderna/de låga böterna och den låga andelen åtal³². Även om det kan finnas flera skäl till detta, bland annat de behöriga myndigheternas begränsade tillgång till samt kapacitet och resurser att analysera relevant information i synnerligen komplexa fall, måste en smal definition av penningtvätt, en låg nivå på påföljderna och hinder vad gäller bevisning ses som bidragande orsaker till detta problem. Utöver brister i upprätthållandet av lagen innebär detta en risk för att gärningsmännen ägnar sig åt så kallad forum shopping, dvs. att kriminella genomför finansiella transaktioner där de uppfattar att åtgärderna mot penningtvätt är svagast.

Artikel 6: Försvårande omständigheter. – Denna bestämmelse är tillämplig på penningtvätt så som brottet definieras i artikel 3 för att säkerställa att försvårande omständigheter anses råda om brottet begåtts inom ramen för en kriminell organisation i den mening som avses i rådets rambeslut 2008/841/RIF³³ eller om den person som begått brottet har missbrukat sin befattning för att möjliggöra penningtvätt.

Artikel 7: Juridiska personers ansvar. – Denna bestämmelse är tillämplig på alla brott som nämns ovan och i den krävs att medlemsstaterna säkerställer juridiska personers ansvar och samtidigt utesluter att sådant ansvar är alternativt till fysiska personers ansvar. Bestämmelsen är i linje med artikel 10 i Warszawakonventionen.

Denna bestämmelse följer en standardformulering som återfinns i andra EU-rättsakter, genom vilken medlemsstaterna åläggs att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar för de brott som avses i artiklarna 1–4 och som begåtts till deras förmån av personer i vissa ledande befattningar inom den juridiska personen. Ansvaret behöver inte vara uteslutande straffrättsligt.

Artikel 8: Påföljder för juridiska personer. – Denna bestämmelse gäller påföljder för juridiska personer. Den följer en standardformulering som återfinns i andra EU-rättsakter.

Artikel 9: Jurisdiktion. – I denna bestämmelse som är tillämplig på alla brott som nämns ovan krävs att det ska finnas en grund för de rättsliga myndigheternas behörighet som tillåter dem

³² FATF:s och Moneyvals rapporter om ömsesidig utvärdering.

³³ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

att inleda utredningar, väcka åtal och döma när det gäller de brott som fastställs i detta direktiv.

Artikel 10: Utredningsverktyg. – Syftet med denna bestämmelse är att säkerställa att de utredningsverktyg som föreskrivs i den nationella lagstiftningen när det gäller organiserad brottslighet eller andra fall av allvarlig brottslighet även kan användas vid penningtvätt.

Artikel 11: Ersättande av vissa bestämmelser i rambeslut 2001/500/RIF – Denna bestämmelse ersätter de nuvarande bestämmelserna på området för kriminalisering av penningtvätt i artikel 1 b och artikel 2 i rambeslut 2001/500/RIF med avseende på de medlemsstater som deltar i detta direktiv.

Bestämmelserna om förverkande i artikel 1 a och artiklarna 3 och 4 i rambeslut 2001/500/RIF ersattes av direktiv 2014/42/EU.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om bekämpning av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 83.1,
med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,
efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,
i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och
av följande skäl:

- (1) Penningtvätt och därtill kopplad finansiering av terrorism och organiserad brottslighet utgör fortfarande betydande problem på unionsnivå; följaktligen skadas finanssektorns integritet, stabilitet och anseende samt hotas den inre säkerheten och den inre marknaden i unionen. I syfte att gripa sig an dessa problem och också skärpa tillämpningen av direktiv 2015/849/EU¹ riktar man i detta direktiv in sig på att bekämpa penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser, vilket möjliggör ett förbättrat gränsöverskridande samarbete mellan behöriga myndigheter.
- (2) Att anta åtgärder enbart på nationell nivå eller unionsnivå, utan att beakta internationell samordning och internationellt samarbete, skulle få mycket begränsad verkan. De åtgärder som antagits av unionen när det gäller bekämpning av penningtvätt bör därför vara förenliga med, och minst lika stränga som, andra åtgärder som vidtagits i internationella forum.
- (3) Vid unionens insatser bör man även i fortsättningen särskilt beakta rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (nedan kallad *FATF*) och instrumenten hos andra internationella organ som är verksamma i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. De av unionens rättsakter som är relevanta i sammanhanget bör om lämpligt anpassas ytterligare till de internationella standarderna för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och spridning som antogs av FATF i februari 2012 (nedan kallade *de reviderade FATF-rekommendationerna*). Som signatär till Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism (CETS nr 198) bör unionen införliva kraven i den konventionen i sin rättsordning.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (EUT L 141, 5.6.2015, s. 73).

- (4) I rådets rambeslut 2001/500/RIF² fastställs krav på kriminalisering av penningtvätt. Det rambeslutet är dock inte tillräckligt omfattande och den nuvarande kriminaliseringen av penningtvätt är inte tillräckligt konsekvent för att man på ett effektivt sätt ska kunna bekämpa penningtvätt i hela unionen, vilket leder till brister i upprätthållandet av lagen och hinder för samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i olika medlemsstater.
- (5) Definitionen av brottslig verksamhet som utgör förbrott till penningtvätt bör vara tillräckligt enhetlig i alla medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör inkludera en rad olika brott inom varje kategori som angetts av FATF. Om kategorierna av brott, till exempel terrorism eller miljöbrott, fastställs i unionslagstiftningen åsyftas i detta direktiv sådan lagstiftning. Därigenom säkerställs att penningtvätt i samband med finansiering av terrorism och olaglig handel med vilda djur och växter är straffbart i medlemsstaterna. I fall där unionslagstiftningen tillåter medlemsstaterna att föreskriva andra påföljder än straffrättsliga påföljder bör man i detta direktiv inte kräva att medlemsstaterna fastslår att dessa fall skulle utgöra förbrott vid tillämpningen av detta direktiv.
- (6) Skattebrott som rör direkta och indirekta skatter bör inkluderas i definitionen av brottslig verksamhet i linje med de reviderade FATF-rekommendationerna. Med tanke på att det i olika medlemsstater kan vara olika skattebrott som utgör en brottslig verksamhet som är straffbar genom de påföljder som avses i detta direktiv kan definitionerna av skattebrott i nationell rätt skilja sig åt. Dock efterlyses ingen harmonisering av definitionerna av skattebrott i medlemsstaternas nationella lagstiftning.
- (7) Detta direktiv bör inte vara tillämpligt på penningtvätt när det gäller egendom som härrör från brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, vilket omfattas av särskilda regler som fastställs i direktiv 2017/XX/EU³. I enlighet med artikel 325.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska medlemsstaterna vidta samma åtgärder för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, som de vidtar för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot deras egna ekonomiska intressen.
- (8) I de fall där penningtvätten utöver innehav eller användning även inbegriper överlåtelse eller döljande och maskering av egendom via det finansiella systemet och resulterar i ytterligare skada jämfört med den skada som redan har orsakats av förbrottet, till exempel en skada på det finansiella systemets integritet, bör den verksamheten bestraffas separat. Medlemsstaterna bör alltså säkerställa att sådana handlingar också är straffbara när de begås av samma person som begått det brott som gav upphov till egendomen (så kallad självtvätt).
- (9) För att bekämpning av penningtvätt ska kunna vara ett effektivt verktyg mot organiserad brottslighet bör det inte vara nödvändigt att fastställa den exakta beskaffenheten av det brott som gav upphov till egendomen eller kräva en föregående eller samtidig dom för det brottet. Åtal avseende penningtvätt bör inte heller hindras enbart av det faktum att förbrottet begåtts i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland, under förutsättning att det är ett brott i den medlemsstaten eller det tredjelandet.

² Rådets rambeslut 2001/500/RIF av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2017/XX/EU av den x x 2017 om skydd av unionens ekonomiska intressen genom straffrättsliga bestämmelser (EUT L xx xx.2017, s. x).

Medlemsstaterna får som nödvändig förutsättning kräva att förbrottet skulle ha varit ett brott i landets nationella lagstiftning om det hade begåtts där.

- (10) Syftet med detta direktiv är att kriminalisera penningtvätt när brottet begåtts uppsåtligen. Uppsåt och vetskap får härledas från yttre faktiska omständigheter. Eftersom det i detta direktiv fastställs minimiregler står det medlemsstaterna fritt att anta eller behålla strängare straffrättsliga bestämmelser mot penningtvätt. Medlemsstaterna får t.ex. föreskriva att penningtvätt som sker av oaktsamhet eller grov oaktsamhet utgör ett brott.

- (11) För att motverka penningtvätt i hela unionen bör medlemsstaterna fastställa minimibestämmelser när det gäller typ av påföljd och påföljdsnivå för de brott som fastställs i detta direktiv. Om brottet begås inom ramen för en kriminell organisation i den mening som avses i rådets rambeslut 2008/841/RIF⁴ eller om den person som begått brottet har missbrukat sin befattning för att möjliggöra penningtvätt bör medlemsstaterna lagstifta om att detta ska utgöra försvårande omständigheter i enlighet med de tillämpliga regler som fastställts i deras rättssystem.
- (12) Med tanke på att både gärningsmännen och den vinning som härrör från brottslig verksamhet är rörliga, samt de komplicerade gränsöverskridande utredningar som krävs för att bekämpa penningtvätt, bör samtliga medlemsstater fastställa sin jurisdiktion för att göra det möjligt för de behöriga myndigheterna att utreda och lagföra sådan verksamhet. Medlemsstaterna bör därmed säkerställa att deras jurisdiktion omfattar situationer i vilka ett brott begås med hjälp av informations- och kommunikationsteknik till vilken åtkomsten skett från deras territorium, oavsett om denna är baserad inom deras territorium eller inte.
- (13) Detta direktiv bör ersätta vissa bestämmelser i rambeslut 2001/500/RIF⁵ för de medlemsstater som är bundna av detta direktiv.
- (14) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att i alla medlemsstater belägga penningtvätt med straffrättsliga påföljder som är effektiva, proportionerliga och avskräckande, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av detta direktivs omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (14) [I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Förenade kungariket och Irland meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv.
- (15) OCH/ELLER
- (16) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Förenade kungariket och Irland inte i antagandet och tillämpningen av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.]
- (17) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller

⁴ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

⁵ Rådets rambeslut 2001/500/RIF av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

tillämpligt på Danmark. Rambeslut 2001/500/RIF⁶ är fortsatt bindande för och tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1
Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder på området för penningtvätt.
2. Detta direktiv ska inte vara tillämpligt på penningtvätt när det gäller egendom som härrör från brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, vilket omfattas av särskilda regler som fastställs i direktiv 2017/XX/EU.

Artikel 2
Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *brottslig verksamhet*: alla former av kriminell inblandning i följande brott:
 - (a) Deltagande i organiserade kriminella grupper och beskyddarverksamhet, däribland de brott som anges i rådets rambeslut 2008/841/RIF.
 - (b) Terrorism, däribland de brott som anges i direktiv 2017/XX/EU⁷.
 - (c) Människohandel och smuggling av migranter, däribland de brott som anges i direktiv 2011/36/EU⁸ och rådets rambeslut 2002/946/RIF⁹.
 - (d) Sexuell exploatering, däribland de brott som anges i direktiv 2011/93/EU¹⁰.
 - (e) Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, däribland de brott som anges i rådets rambeslut 2004/757/RIF¹¹.
 - (f) Olaglig handel med vapen.
 - (g) Olaglig handel med stöldgoods och annat gods.
 - (h) Korruption, däribland de brott som anges i konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i¹² och i rådets rambeslut 2003/568/RIF¹³.

⁶ Idem.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2017/XX/EU av den X X 2017 om bekämpande av terrorism och om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/JHA om bekämpande av terrorism (EUT L x, xx.xx.2017, s. x.).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁹ Rådets rambeslut 2002/946/RIF av den 28 november 2002 om förstärkning av den straffrättsliga ramen för att förhindra hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse (EGT L 328, 5.12.2002, s. 1)

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (EUT L 335, 17.12.2011, s. 1).

¹¹ Rådets rambeslut 2004/757/RIF av den 25 oktober 2004 om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel (EUT L 335, 11.11.2004, s. 8).

¹² Konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i.

- (i) Bedrägeri, däribland de brott som anges i rådets rambeslut 2001/413/RIF¹⁴.
- (j) Penningförfalskning, däribland de brott som anges i direktiv 2014/62/EU¹⁵.
- (k) Varumärkesförfalskning och piratkopiering av varor.
- (l) Miljöbrott, däribland de brott som anges i direktiv 2008/99/EG¹⁶ och i direktiv 2009/123/EG¹⁷.
- (m) Mord och grov misshandel.
- (n) Människrov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- (o) Rån eller stöld.
- (p) Smuggling (även när det gäller tullar, punktskatter och skatter).
- (q) Utpressning.
- (r) Förfalskning.
- (s) Piratkopiering.
- (t) Insiderhandel och marknadsmanipulation, däribland de brott som anges i direktiv 2014/57/EU¹⁸.
- (u) It-brottslighet, däribland de brott som anges i direktiv 2013/40/EU¹⁹.
- (v) Alla överträdelser, inbegripet skattebrott som rör direkta och indirekta skatter enligt definitionen i medlemsstaternas nationella rätt, som är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärd med en högsta straffsats på mer än ett år eller, i medlemsstater som har en minimitröskel för brott i sitt rättssystem, alla brott som är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärd med en lägsta straffsats på mer än sex månader.

¹³ Rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EUT L 192, 31.7.2003, s. 54).

¹⁴ Rådets rambeslut 2001/413/RIF av den 28 maj 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter (EGT L 149, 2.6.2001, s. 1)

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/62/EU av den 15 maj 2014 om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättande av rådets rambeslut 2000/383/RIF (EUT L 151, 21.5.2014, s. 1).

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (EUT L 328, 6.12.2008, s. 28).

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/123/EG av den 21 oktober 2009 om ändring av direktiv 2005/35/EG om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser (EUT L 280, 27.10.2009, s. 52).

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (EUT L 173, 12.6.2014, s. 179).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti 2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF (EUT L 218, 14.8.2013, s. 8).

1. *egendom*: alla slags tillgångar, fysiska eller icke fysiska, fasta eller lösa, materiella eller immateriella, samt juridiska dokument eller instrument, även i elektronisk eller digital form, som styrker äganderätten till eller rättigheter knutna till sådana tillgångar.
2. *juridisk person*: varje enhet som är en juridisk person enligt tillämplig rätt, med undantag av stater eller offentliga organ vid utövandet av offentliga maktbefogenheter samt offentliga internationella organisationer.

Artikel 3 *Penningtvätt*

1. Samtliga medlemsstater ska säkerställa att följande handlingar, om de begåtts uppsåtligen, är straffbara:
 - (a) Omvandling eller överlåtelse av egendom med vetskap om att egendomen härrör från brottslig verksamhet eller från medverkan till sådan verksamhet, om det sker för att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung eller för att bistå en person som är delaktig i sådan verksamhet att undandra sig de rättsliga följderna av sitt handlande.
 - (b) Döljande eller maskering av egendomens rätta art eller ursprung, av dess belägenhet eller förfogandet över den eller dess förflyttning eller av äganderätten eller andra rättigheter till den med vetskap om att egendomen härrör från brottslig verksamhet eller från medverkan till sådan verksamhet.
 - (c) Förvärv, innehav eller användning av egendom, om gärningsmannen vid mottagandet kände till att egendomen härrörde från brottslig verksamhet eller från medverkan till sådan verksamhet.
2. För att de brott som avses i punkt 1 ska vara straffbara ska det inte krävas
 - (a) en föregående eller samtidig dom för den brottsliga verksamhet som gav upphov till egendomen,
 - (b) att man känner till identiteten på den person som begått den brottsliga verksamhet som gav upphov till egendomen eller andra omständigheter kring den brottsliga verksamheten,
 - (c) att man känner till huruvida den brottsliga verksamhet som gav upphov till egendomen skedde på en annan medlemsstats territorium eller på ett tredjelands territorium, om den relevanta handlingen utgör ett brott enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstat eller det tredjeland där handlingen begicks och om handlingen skulle ha utgjort ett brott enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som genomför eller tillämpar denna artikel om den hade begåtts där.
3. De brott som avses i punkt 1 a och 1 b ska även tillämpas på personer som har begått eller medverkat till den brottsliga verksamhet som gav upphov till egendomen.

Artikel 4 *Anstiftan, medhjälp och försök*

Samtliga medlemsstater ska säkerställa att anstiftan, medhjälp och försök till de brott som avses i artikel 3 ska vara straffbart.

Artikel 5
Påföljder för fysiska personer

1. Samtliga medlemsstater ska säkerställa att de handlingar som avses i artiklarna 3 och 4 ska vara belagda med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder.
2. Samtliga medlemsstater ska säkerställa att de brott som avses i artikel 3 ska vara belagda med en högsta straffsats på minst fyra års fängelse, åtminstone i allvarliga fall.

Artikel 6
Försvårande omständigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att följande omständigheter ska ses som försvårande omständigheter när det gäller de brott som avses i artiklarna 3 och 4 om

- (a) brottet begicks inom ramen för en kriminell organisation i den mening som avses i rambeslut 2008/841/RIF²⁰ eller
- (b) gärningsmannen har ett avtalsförhållande och ett ansvar gentemot en ansvarig enhet eller är en ansvarig enhet i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2015/849/EU, och begick brottet vid utövandet av sin yrkesmässiga verksamhet.

Artikel 7
Juridiska personers ansvar

1. Samtliga medlemsstater ska säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar för de brott som avses i artiklarna 3 och 4 och som begåtts till förmån för dessa juridiska personer av någon som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation, och som har en ledande ställning inom den juridiska personen, grundad på
 - (a) en befogenhet att företräda den juridiska personen,
 - (b) befogenheten att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
 - (c) befogenheten att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar när brister i den övervakning eller kontroll som ska utföras av en person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna begå något av de brott som avses i artiklarna 3 och 4.
3. Juridiska personers ansvar enligt punkterna 1 och 2 ska inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till något av de brott som avses i artiklarna 3 och 4.

²⁰ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

Artikel 8

Påföljder för juridiska personer

Samtliga medlemsstater ska säkerställa att en juridisk person som hålls ansvarig för något av de brott som avses i artikel 6 kan dömas till effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, som ska omfatta bötesstraff eller administrativa avgifter och får omfatta andra former av påföljder, såsom

- (1) fråntagande av den juridiska personens rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- (2) tillfälligt eller permanent näringsförbud för den juridiska personen,
- (3) rättslig övervakning av den juridiska personen,
- (4) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
- (5) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 9

Jurisdiktion

1. Samtliga medlemsstater ska fastställa sin jurisdiktion i fråga om de brott som avses i artiklarna 3 och 4 i följande fall:
 - (a) Brottet har begåtts helt eller delvis inom dess territorium.
 - (b) Gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten.
2. En medlemsstat ska underrätta kommissionen om den beslutar att utvidga sin jurisdiktion i fråga om de brott som avses i artiklarna 3 och 4 som begåtts utanför dess territorium i följande fall:
 - (a) Gärningsmannen har sin hemvist inom dess territorium.
 - (b) Brottet har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad inom dess territorium.

Artikel 10

Utredningsverktyg

Samtliga medlemsstater ska säkerställa att effektiva utredningsverktyg, som de som används för att bekämpa organiserad brottslighet eller andra allvarliga brott, finns tillgängliga för de personer, enheter eller avdelningar som ansvarar för att utreda eller lagföra de brott som avses i artiklarna 3 och 4.

Artikel 11

Ersättande av vissa bestämmelser i rambeslut 2001/500/RIF

1. Detta direktiv ersätter artikel 1 b och artikel 2 i rambeslut 2001/500/RIF när det gäller de medlemsstater som är bundna av detta direktiv, utan att det påverkar dessa medlemsstaters skyldigheter när det gäller dagen för införlivande av det rambeslutet i deras nationella lagstiftning.
2. För de medlemsstater som är bundna av detta direktiv ska hänvisningar till rambeslut 2001/500/RIF anses som hänvisningar till detta direktiv.

Artikel 12

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den [24 månader efter antagandet] sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 13

Rapportering

Kommissionen ska senast den [24 månader efter tidsfristen för genomförande av detta direktiv] överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med en bedömning av i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

Artikel 14

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 15

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande